

UNA PROPOSTA DE MESQUITA ANDALUSÍ A UN NUCLI COM SANT BOI DE LLOBREGAT.

SAAD IBIDI

TUTOR: JOSEP MANEL GÓMEZ MARTÍNEZ

2n batxillerat Grup: B21

DATA DE PRESENTACIÓ: 11/12/2017

Índex

1. Introducció	2
2. Origen de l'Íslam	4
3. Expansió de l'Íslam	5
4. Característiques de l'Art Musulmà	9
5. Característiques de l'Art Andalusí.....	10
6. Parts d'una mesquita.....	17
7. Origen i tipus de mesquita.....	24
7.1. Origen de la mesquita.....	24
7.2. Tipus de mesquita.....	26
8. L'Íslam a Espanya i a Catalunya	30
8.1. L'Íslam a Espanya	30
8.2. L'Íslam a Catalunya	33
9. Particularitat islàmica del Baix Llobregat	37
10. Projecte propi	39
11. Conclusions	45
12. Bibliografia	48
13. Annexos	50

1. Introducció

El títol del meu treball és: Una proposta de mesquita andalusí a un nucli com Sant Boi de Llobregat. He decidit fer el projecte sobre això perquè primer de tot em crida l'atenció el món de l'arquitectura, a més m'agradaria poder estudiar una carrera universitària o un grau superior d'això. M'he centrat en l'arquitectura islàmica perquè la meva religió és l'Islam, i he pensat que m'aniria bé per trobar la relació que manté aquesta religió amb l'arquitectura.

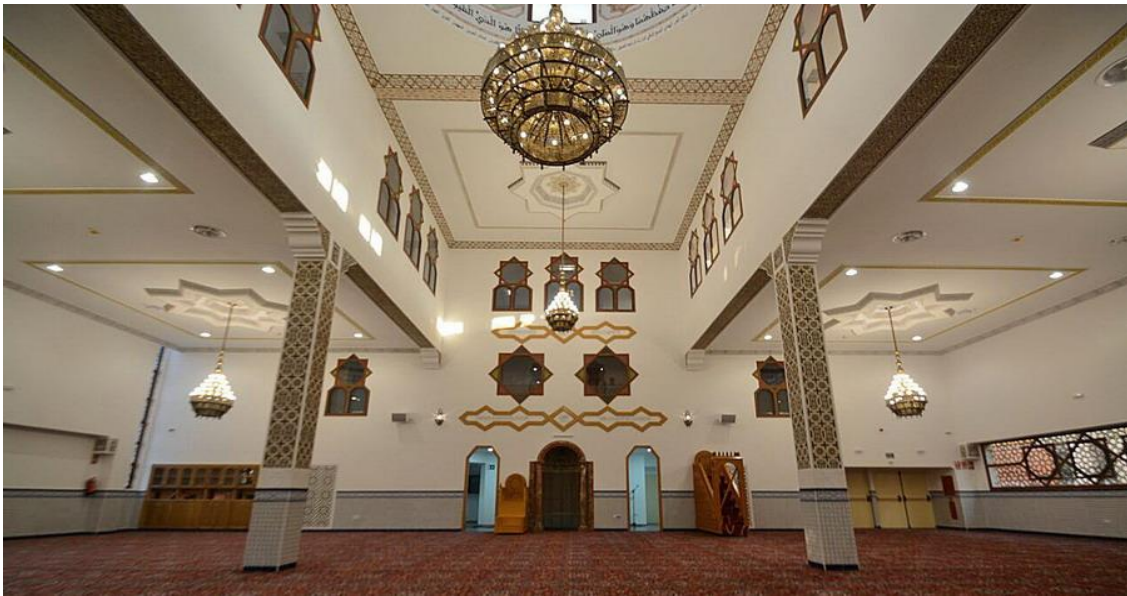
Tinc l'objectiu de fer un projecte de mesquita andalusí moderna perquè la de Sant Boi de Llobregat és molt petita i no té cap mena de decoració que demostrï que realment és una mesquita musulmana, però el més important és que no hi ha sala d'oracions per a les dones, per això vull fer una mesquita amb espai per a elles i que sigui igual de gran que el dels homes.

Tenint en compte que el meu objectiu en aquesta recerca és arribar a elaborar un projecte de mesquita que es pogués construir en una ciutat com Sant Boi, prenent elements de l'art i l'arquitectura andalusí però aplicant-les al meu estil, o sigui amb la intenció de fer una mesquita moderna, del s. XXI: Faré una recerca a internet per informar-me millor de les característiques i els orígens de l'Art Andalusí, aniré sintetitzant la informació i buscant també imatges.

Buscant un exemple de mesquita moderna m'he trobat amb que la més propera és la de Cornellà de Llobregat, anomenada mesquita *Al-Tauba*, vaig visitar-la i vaig resar, és molt gran i està plena de gent, però el que més m'interessa és com està feta. A priori és una mesquita simple, per fora no té cap mena de decoració (que en canvi jo si n'he ficat de decoració), a més no disposa de minaret, que això em molesta bastant la veritat, perquè penso que és essencial per a que un edifici esdevingui mesquita, per això jo he posat un minaret i una cúpula feta de vidre, per una qüestió de gust personal i tècnica (captació de llum zenital, estalvi energètic).

En canvi per dins està plena de decoracions pròpies de les mesquites musulmanes, abunden sobretot formes geomètriques i escrits de l'Alcorà. Arran d'això vaig decidir indagar més i anar a l'Ajuntament de Cornellà de Llobregat a veure si era possible que d'alguna manera em deixessin el projecte arquitectònic d'aquesta mesquita, em van dir que hauria de presentar una instància sol·licitant accés a aquesta perquè era una obra privada. Vaig enviar la instància però van passar uns dos mesos i no em van respondre, llavors vaig decidir anar directament a la mesquita i demanar a algun superior que em deixés veure el projecte, però no vaig obtenir resultats i ho vaig deixar córrer.

Una altra cosa que m'ha cridat l'atenció d'aquesta mesquita de Cornellà és que de tant en tant les xerrades dels divendres les donen en àrab i després en castellà, i això em sembla molt important perquè per exemple aquí a Sant Boi alguns dels fidels es troben amb el problema de no saber parlar ni entendre l'àrab, per tant com que la xerrada només es dóna en aquesta llengua doncs no s'assabenten de res, penso que és un punt que s'hauria de tenir en compte a l'hora de fer una mesquita moderna (per això en el meu projecte he volgut posar que les xerrades dels divendres es donin en àrab, castellà i a més a més en català), així obriríem d'alguna manera les portes per als no-musulmans que volguessin descobrir aquesta religió.

Aquesta és la mesquita de Cornellà que com he dit abans està plena de decoracions pròpies de l'Art Musulmà, no té res a veure amb la mesquita de Sant Boi de Llobregat.

D'una banda penso que el més complicat d'aquest projecte serà l'elaboració de la maqueta, perquè mai n'he fet una, i també fer els plànols d'aquesta ja que no és gens fàcil.

D'altra banda cal dir que la majoria de les imatges no tenen drets d'imatge per això no he especificat el nom de l'autor, les que sí que tenen ho he especificat.

2. Origen de l'islam

L'islam és una religió monoteïsta abrahàmica, el dogma de fe es basa en el llibre de l'Alcorà, el qual estableix com a premissa fonamental per als seus creients que «No hi ha més Déu que Alá i que Mahoma és l'últim missatger d'Al·là». La paraula àrab Allah, espanyolitzada com Al·là, significa 'Déu' i la seva etimologia és la mateixa de la paraula semítica El, amb la qual es nomena a Déu en la Bíblia. Els erudits islàmics defineixen a l'islam com: «La submissió a Déu l'Altíssim a través del monoteïsmes, l'obediència i l'abandó de la idolatria». El llibre sagrat de l'islam és l'Alcorà, dictat per Al·là a Mahoma a través de Jibril (l'arcàngel Gabriel). Els seguidors de l'islam es denominen musulmans (de l'àrab muslim **مسلم**, que se sotmet'). Testifiquen que Mahoma és l'últim dels profetes enviats per Déu i segell de la Profecia.

S'accepten com a profetes principalment (però no limitant-se) a Adam, Noè, Abraham, Moisès, Salomó i Jesús (anomenat Isa). A més de l'Alcorà, els musulmans de tradició sunnita segueixen així mateix els hadices i la sunna del profeta Mahoma, que conformen el Registre històric de les accions i els ensenyaments del Profeta. S'accepten també com a llibres sagrats la Torà (l'Antic Testament dels cristians), els Llibres de Salomó i els Evangelis (el Nou Testament).

L'islam és una religió abrahàmica monoteïsta que adora exclusivament a Al·là sense copartípcis. S'estima que hi ha actualment entre 1000 i 1200 milions de musulmans al món. És la segona religió del món en nombre de fidels després del cristianisme.

L'islam es va iniciar amb la predicació de Mahoma l'any 622 a la Meca (en l'actual Aràbia Saudita). Sota el lideratge de Mahoma i els seus successors, l'islam es va estendre ràpidament. Hi ha discrepància entre els musulmans i no musulmans de si es va estendre per imposició religiosa o militar, o per conversió dels pobles a l'islam.

3. Expansió de l'Islam

- **Emirat dependent de Damasc (711 / 756)**

Amb la conquesta musulmana d'Espanya, l'antic regne visigot es va convertir en un valiat, és a dir, el territori governat per un valí (governador) dependent del califat de Damasc i subordinat al centre polític del Maghreb (Occident de l'imperi musulmà), que es trobava a Kairouan (antiga Cartago, actual Tunísia).

La capital del valiat es va establir a Còrdova.

Durant aquest període, el problema intern principal va ser l'enfrontament entre els conqueridors d'origen àrab i els berbers, a causa del repartiment desigual de les terres conquerides en favor dels àrabs.

- **Emirat independent de Còrdova (756 / 929)**

L'emirat de Còrdova va ser un emirat independent amb capital a Còrdova que va existir a la península Ibèrica entre 756 i 929 i va estar regit pels omeies.

El poder omeia era, sense cap dubte, el més sòlid dels poders independents que es van constituir en l'Occident musulmà a la mateixa època, sent els altres els rustumíes de Tahart, els midraríes de Siyilmasa i els idrisíes de Fez.

- **Califat de Còrdova (929 / 1031-1036)**

El Califat de Còrdova, també anomenat Califat Omeia de Còrdova o califat d'Occident, va ser un estat musulmà andalusí amb capital a Còrdova proclamat per Abderramán III en 929. El Califat va posar fi a l'emirat independent instaurat per Abderramán I en 756 i va perdurar oficialment fins a l'any 1031, en què va ser abolit donant lloc a la fragmentació de l'Estat omeia en multitud de regnes coneguts com a taifes. D'altra banda, la del Califat de Còrdova va ser l'època del màxim esplendor polític, cultural i comercial d'al-Andalus.

- **Primers regnes de taifes (1031-1036 / 1122)**

Les taifes van ser un conjunt de petits estats que van anar apareixent entre la desintegració del califat de Còrdova a partir de la fitna o guerra civil que va esclatar en 1009 després de la mort de l'últim cabdill amirí Abd al-Malik al-Muzaffar i l'enderrocament de l'últim califa omeya Hisham III, amb la consegüent abolició formal del califat en 1031. Els règims polítics autònoms dels regnes de taifes van sucumbir davant la instauració de governs almoràvits en al-Andalus des de 1085.

- **Invasió almoràvit (1122 / 1142)**

Es coneix com a almoràvits a uns monjos-soldats sortits de grups nòmades provinents del Sàhara. Els almoràvits van abraçar una interpretació rigorista de l'islam i van unificar sota el seu domini grans extensions en l'occident del món musulmà amb les que van formar un imperi, a cavall entre els segles XI i XII, que va arribar a estendre principalment per les actuals Mauritània, Algèria, Marroc i la meitat sud de la península Ibèrica.

Moviment religiós i polític sorgit entre els berbers cenegies del Sàhara occidental, tribus nòmades i camelleras, va aconseguir estendre pel Magrib occidental, unificar per primera vegada el territori del modern Marroc, estendre per al-Andalus i implantar una variant única de l'islam a la regió, el sunnisme malikí.¹ La seva expansió pel Magrib suposar la fi de la supremacia dels tradicionals rivals dels cenegies, els berbers cenetes, que havien dominat la regió fins llavors i la victòria dels nòmades sobre els habitants sedentaris de la zona. La defensa de l'ortodòxia religiosa, que va satisfer als influents juriconsults islàmics, i l'abolició dels impostos no canònics, ben vista per la població en general, van facilitar l'expansió almoràvide.

A la ràpida expansió li va seguir una veloç decadència, per la manca de solidesa del nou imperi. Mentre les campanyes en al-Andalus contra els Estats cristians absorbien gran part del poder militar de l'Imperi almoràvit, al Magrib va sorgir un focus rebel a la població muntanyenca, masmudi, el moviment almohade, que va acabar per destruir-lo. A la caiguda van contribuir també el descontentament de la població pel gran poder dels alfaquins malikies, els abusos dels soldats i l'augment dels impostos per mantenir els exèrcits.

- **Segons regnes de taifes (1142 / 1148)**

En 1085, després de la conquesta de Toledo, les taifes de Sevilla i Badajoz, van fer una crida als almoràvits. Veient en perill la seva pròpia subsistència i pressionats per les diferents pàries que eren obligades a pagar als regnes cristians que al seu torn havien de revertir sobre la seva pròpia població. Si sumem la pressió fiscal sobre la seva població, la poca eficiència militar, bandidatge i la corrupció dels funcionaris va fer que els almoràvits es convencessin per ajudar-los.

Després de travessar l'estret i assentar-se en Algesires, els almoràvits derroten a Alfons VI a la batalla de Sagrajas de 1086, i en els anys següents acaben amb la resta de les taifes.

- **Invasió almohade (1148 / 1232)**

Els Almohades van ser una dinastia berber, encara que alguna veu els identifiqui com marroquí, que van dominar el nord d'Àfrica i el sud de la península Ibèrica des de 1147-1269.

Els Almohades van sorgir en l'actual Marroc al segle XII, com a reacció a l'obertura religiosa dels Almoràvits, que s'havien fet amos del Magrib, però havien fracassat en l'intent de revigoritzar els estats musulmans i tampoc havien ajudat a detenir l'avanç de els estats cristians a la península Ibèrica. Muhámmad ibn Tumart va liderar un moviment religiós amb el suport d'un grup de tribus berbers de l'Alt Atlas del Marroc 6 juliol (principalment masmuda), organitzant l'enderrocament dels almoràvits, pertanyents als Sanhaya (zeneguies), i, posteriorment, Abd al-Mumin i la seva família, dels Zenata, van prendre el control i van eliminar als ziríes i hammadíes. Els Almohades van ser enderrocats per les dinasties berbers dels Merínidas, els ziyánidas i els hàsides del Magrib.

- **Regne nassarí de Granada (1232 / 1492)**

El regne de Granada, també conegut com a Emirat de Granada o Sultanat de Granada, va ser un Estat musulmà situat al sud de la península Ibèrica, amb capital a la ciutat de Granada, que va existir durant l'Edat Mitjana.

El regne va ser fundat en 1238 pel noble nassarita Mohamed-Ben-Nazar, encara que originalment tenia el seu centre de poder situat a Jaén. Uns anys després el monarca nassarita va traslladar la seva cort a Granada, al voltant de la qual va organitzar el seu nou estat. El regne va sobreviure a aquesta precària situació gràcies a la seva favorable ubicació geogràfica, tant per a la defensa del territori com per al manteniment del comerç amb els regnes cristians peninsulars, amb els musulmans del Magrib i amb els genovesos a través de la Mediterrània, la qual cosa va fer que tingués una economia diversificada.

No obstant això, va anar perdent territoris de mica en mica davant de la Corona de Castella, fins a la seva definitiva desaparició després de la Guerra de Granada, mantinguda entre 1482 i 1492. El regne nassarita de Granada seria l'últim Estat musulmà de la península Ibèrica, l'antiga al-Àndalus. El seu últim rei va ser Muhámmad XII (conegut com a Boabdil el Noi), enderrocat pels Reis Catòlics, que es va veure obligat a rendir Granada el 2 de gener de 1492. Després d'això va ser definitivament incorporat a la Corona de Castella com Regne de Granada.

Informació extreta de:
https://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Cronolog%C3%ADa_de_al-%C3%81ndalus

4. CARACTERÍSTIQUES DE L'ART MUSULMÀ

- Art religiós islàmic (destacarà la mesquita) i civil (palaus, castells banys públics) fortament influït pels estils precedents: l'Art Romà, l'Art Bizantí, l'Art Persa i estils preromànics com el visigòtic
- Art iconoclasta, on la imatge és substituïda per la paraula (fragments de l'Alcorà especialment), la qual cosa dóna lloc a la decoració epigràfica o cal·ligràfica.
- Predomini de l'arquitectura sobre les altres arts que estaran al seu servei: escultura molt limitada (capitells) i pintura i mosaic de temàtiques geomètrica, vegetal, cal·ligràfica, ... pel caire iconoclasta
- En ser un art d'una cultura provinent del desert s'utilitzen materials pobres (guix, maó o fusta) però als quals se'ls hi treu un gran rendiment artístic
- Combinació d'arquitectura, vegetació, llum i aigua on aquesta última esdevindrà mirall de l'arquitectura i motiu decoratiu sonor (fonts, sèquies, sortidors, ...) molt en relació amb la importància d'aquest element per a una cultura provinent del desert.
- Espai: des del focus originari a la Península d'Àrabia, aquest art s'expandirà amb la difusió de l'islam i assimilarà característiques locals per Àsia, meitat nord d'Àfrica, part d'Europa oriental i la Península Ibèrica (al-Àndalus)
- Cronologia: amb la prèdica de l'islam al s.VII començarà aquest art que, després de l'Edat Mitjana, perdurarà amb variacions estilístiques fins avui dia. Pel que fa a al-Àndalus (711 / 1492) esmentar els períodes:
 - Període califal omeia
 - Art dels regnes taifes
 - Art almoràvit i almohade
 - Art nassarita

5. CARACTERÍSTIQUES DE L'ART ANDALUSÍ

L'art desenvolupat a Al-Andalus tingué unes característiques pròpies dins l'art de l'islam, malgrat que seguí les seves directrius fonamentals i mantingué estretes relacions amb els nuclis directius creadors a Síria.

Al final del s. VIII s'inicià la construcció de la mesquita de Còrdova, edifici cabdal de l'art andalusí, que ja s'aparta clarament de les orientals i particularment de la gran mesquita de Damasc. Presenta noves solucions en les arqueres que separen les naus interiors pel que fa a alguns aspectes de la decoració. Al s. IX l'evolució de l'art andalusí es manifestà en l'ampliació d'aquesta mesquita per 'Abd al-Rahmān II i en monuments com l'alcassaba de Mèrida, el minaret de San Juan, a Còrdova, i la mesquita de Tudela (Navarra), de la qual resten bastants vestigis que demostren una interpretació pròpia dels nous corrents estètics.

Al s. X representà la culminació artística d'Al-Andalus a l'època anomenada califal, seguida del període de les taifes (s. XI), que mostra la diversitat de l'art islàmic peninsular: a Toledo, amb la *Puerta Vieja de Bisagra* i particularment amb l'original mesquita del *Cristo de la Luz*, derivada d'esglésies bizantines i amb solucions decoratives mudèjars: a Saragossa, on el *palau de l'Aljafería* mostra noves solucions en l'entrecreuament d'arcs i una evolució en els capitells, així com un creixent barroquisme decoratiu; a Màlaga, a Granada, a Almeria i, particularment a Xàtiva, on es conserva una famosa pica, decorada amb sorprenents relleus de gran realisme, amb figures humanes i d'animals.

Els almoràvits (1090-1150) aportaren algunes novetats en l'estructura de llurs mesquites, tant en els pilars que separen les naus com en els arcs de ferradura que suporten, i semblen ser d'una època les restes d'un petit *palau Monteagudo* (Múrcia), que és un interessant precedent de l'Alhambra nassarita.

Són escassos els monuments que corresponen al període dels almohades (~1150-1212), que, a conseqüència de llurs necessitats defensives, perfeccionaren l'art de la fortificació amb les portes en recolzes i l'ús general de barbicanes i d'albarranes (Càceres, Badajoz, Sevilla). Influïts per llur ascetisme religiós, tendiren a la sobrietat, a la simetria i a la monumentalitat, i en l'aspecte decoratiu s'orientaren vers la multiplicació dels revestiments de guix, que recobreixen completament l'estructura interna dels edificis, construïts moltes vegades amb maons.

Informació extreta de : <http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0158568.xml>

- A la decoració no es poden representar imatges d'homes ni d'animals.

Mosaic decoratiu de l'Alhambra de Granada.

- Utilitzen materials fàcils de treballar com el guix, la fusta, el maó o la rajola.

Alhambra de Granada, Nínxol del pati.

- utilitzen pilars i columnes de gran primor, pel poc pes que han de suportar.

Alhambra de Granada, columna nassarita.

- Fan servir l'arc de ferradura pres dels visigots, l'arc de ferradura entrecreuat, l'arc de ferradura lobulat i l'arc de mocàrab.

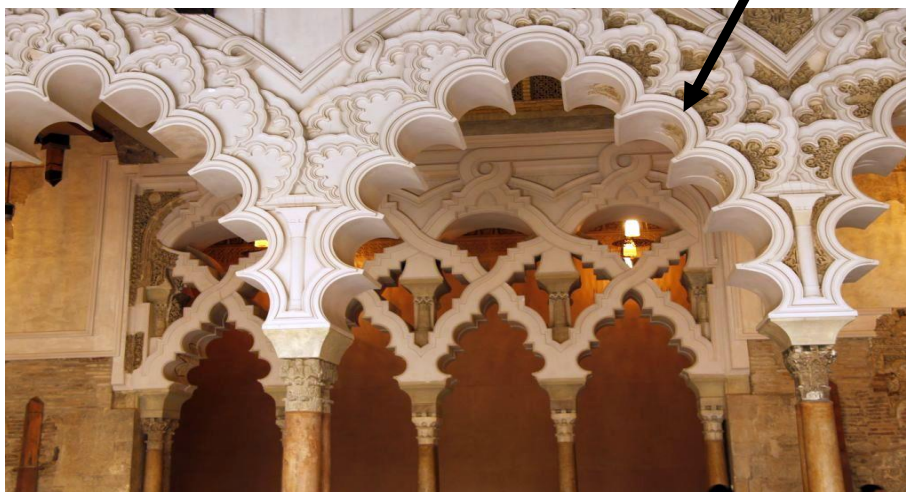
Medina Azahara, *Saló dels ambaixadors*.

Arcs de ferradura.

Mesquita de Còrdova.

Arcs de ferradura encreuats.

Aljafería (Zaragoza).

Arcs de ferradura lobulats.

Alhambra de Granada.
Arc de mocàrab.

- Predominen les voltes de nervis entrecreuat, amb la particularitat que deixen en el centre un espai lliure, però també estrellada i amb mocàrabs.

Mesquita de Còrdova.
Capella del Lucernari.

Mesquita de Còrdova.

Volta de la Maqsura.

Alhambra de Granada.

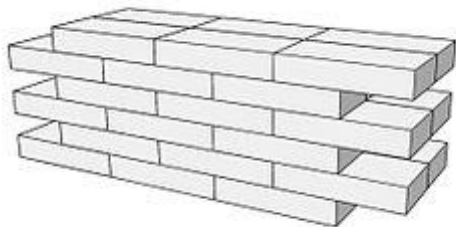
Volta de Mocàrabs.

- **Fan servir el Permòdol:** la part de davant d'una biga que aguaita a l'exterior i suporta la cornisa o ràfol. Com a evolució d'aquesta accepció, el terme també pot ser usat per a designar la peça -de qualsevol material- que suporta els extrems d'una coberta o una llinda.

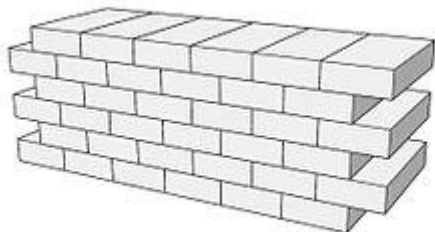

Permòdols a la porta romànica de *la Seu de València*.

- **Fan servir els aparells de “soga y tizón”:** els de soga són els blocs que estan col·locats en l'horitzontal pel seu costat més llarg, en canvi els de tizón són en el costat més curt.

Blocs muntats a soga.

Blocs muntats a Tizón.

- També fan servir la qibla de doble mur, amb procedència en la *Mesquita de Madinat al-Zahra*.

Mesquita de Còrdova.

- Fan servir els triple absis de les esglésies procedents dels Mossàrabs.

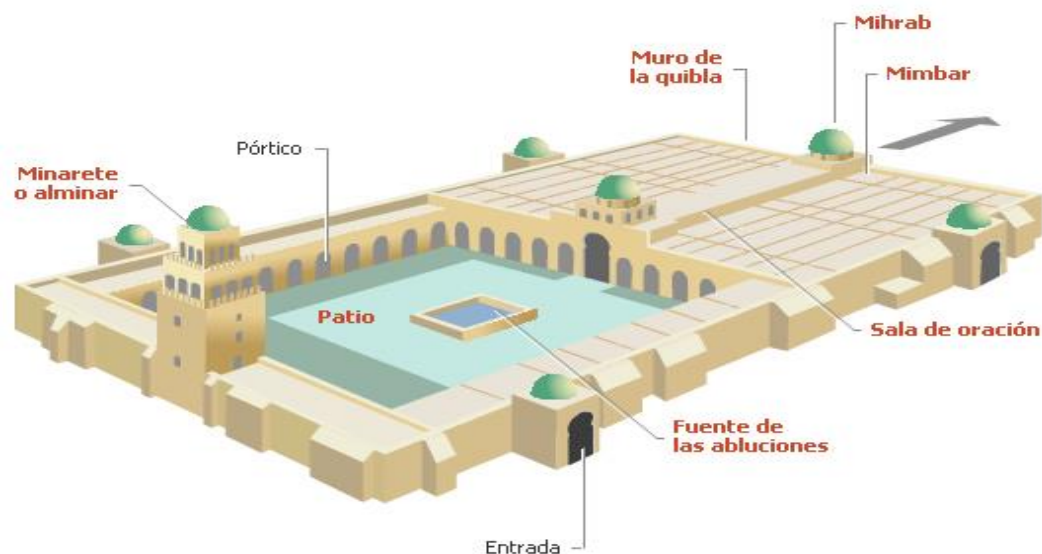
Església de San Martí

Informació extreta de Wikipedia i del llibre “Historia del arte Español volumen 3”

6. Parts d'una mesquita

Una mesquita és el temple de la religió islàmica, com a lloc de culte que són, estan destinades a diferents activitats religioses: oracions, ritual del ramadà i caritat.

Una mesquita segueix un pla arquitectònic, a priori molt simple, que remunta a la primera mesquita a Medina. L'arquitectura d'una mesquita es deu a les tradicions regionals de l'hora i lloc en què va ser construïda, per tant, l'estil, disseny i la decoració varien en gran mesura, però per la funció comuna de la mesquita com a lloc d'oració col·lectiva, hi ha característiques arquitectòniques similars a les mesquites de tot el món. Tot i que algunes mesquites defugen de tot luxe i grandiositat i algunes són volgudament simples, també és cert que n'existeixen amb una gran importància arquitectònica i artística. Algunes mesquites es troben dintre de conjunts arquitectònics més amplis que poden contenir una escola alcorànica o madrassa, així com altres instal·lacions de caràcter pietós.

Minarets

Un element comú entre totes les mesquites és el minaret, la torre alta i esvelta que fàcilment es pot observar. Generalment, està situada a les cantonades de l'estructura. La punta del minaret és sempre el punt més alt de la mesquita. El més alt del món es troba a la Mesquita Hassan II a Casablanca (el Marroc).

Abans de les cinc oracions diàries obligatòries, el muezí crida els musulmans a l'oració (*salat*) des del minaret. En molts països en els quals els musulmans no són majoria no està permès que l'*adhan* sigui molt notable i sorollós.

Les primeres mesquites no tenien minarets, fins i tot avui en dia els moviments islàmics més conservadors com el wahhabisme els consideren innecessaris. El primer minaret que es coneix va ser construït l'any 665 a Bàssora durant el regnat del califa Muàwiya I.

Minaret de la *Mesquita-Catedral de Còrdova*.

Sala d'oracions

La sala d'oracions anomenada *haram* ("sagrat", sala d'oració) és una sala àmplia que manca de mobiliari i els musulmans diuen que d'aquesta manera la mesquita pot rebre a més fidels. Les oracions islàmiques es duen a terme a terra sobre la gran catifa que cobreix el terra de la sala d'oracions. Les mesquites tenen versos i fragments de l'Alcorà en els murs per ajudar als fidels a centrar-se amb Déu i en l'islam.

Generalment, davant de l'entrada hi ha el mur de l'alquibla (*qibla*) localitzat en el lloc més visible de la sala d'oracions. L'alquibla hauria d'estar situada de forma perpendicular a la línia que condueix a la Meca.

Els fidels realitzen les seves pregàries en fileres paral·leles a l'alquibla i se situen amb els seus caps orientats a la Meca. A l'alquibla s'hi troba el mihrab (*mihrāb*). És el nínxol que marca en les mesquites el lloc cap on han de mirar els qui resen i també alberga l'Alcorà. El mihrab està en el mur de l'alquibla, el qual està orientat normalment cap a la Meca. També, és el lloc des d'on l'imam dirigeix les oracions.

Lloc per l'ablució

L'ablució és la purificació ritual d'algunes parts del cos abans d'un acte religiós. El fet d'utilitzar l'aigua com a símbol purificador és un acte força estès entre diverses creences. És vigent en el judaisme, l'islam i el cristianisme.

Les mesquites tenen fonts d'ablució situades a les portes d'accés a les mesquites o bé als seus patis. Els fidels s'han de purificar abans i després de les pregàries a les mesquites. A les entrades de les mesquites hi ha un lloc per deixar-hi les sabates i desmar els abrics, ja que no poden fer la pregària amb calçats.

Pati de la *Mesquita de Suleiman*
situada a Istanbul

Alquibla

L'alquibla és la direcció o orientació cap on cal fer la pregària islàmica. Originalment la fe islàmica dirigia la pregària a Jerusalem, però a partir de l'Hègira, es va dirigir cap a la Meca. A la sura II, versicle 144, de l'Alcorà es diu "... Farem que et giris cap a una direcció que et satisfaci. Gira el teu rostre cap a la Mesquita Sagrada. On sigui que esteu gireu el rostre cap ella..."

Aquesta direcció assenyalava la ciutat de la Meca, i més concretament la Kaba, que es troba a la mesquita d'al-Haram. Fins i tot han discutit quin lloc concret de la Kaba és el punt exacte on de fet se centra tot el món islàmic.

Aquesta pràctica fa que totes les mesquites estiguin orientades a l'alquibla. Dins la mesquita, la direcció exacta ve indicada pel mihrab que està situat al mur de l'alquibla.

Mur de l'alquibla de la *Mesquita Ahmed Pasha* situada a Istanbul.

Mínbar

El mínbar és una trona o plataforma elevada emprada a les mesquites, a la qual s'accedeix per unes escales, i des de la qual es fan els anuncis solemnes a la comunitat musulmana o des d'on es pronuncien els sermons. Fou introduït des de l'època del Profeta. El nom probablement deriva de l'arrel *nbr* ('estar a dalt'). El mínbar més antic del món es troba a la gran mesquita de Kairuan, a Tunísia.

Mínbar de *la Mesquita Muhammad Ali* situada a Egipte.

Mihrab

El mihrab és el nínxol que marca en les mesquites el lloc cap on han de mirar els qui resen i també alberga l'Alcorà. Està situat al mur de l'alquibla, orientat cap a la Meca.

Mihrab de la *Mesquita-Catedral de Còrdova*.

Informació sintetitzada a partir de :

- <https://ca.wikipedia.org/wiki/Mesquita>
- <http://www.fuenterrebollo.com/Heraldica-Piedra/cordoba-mezquita-interior.html>
- <http://www.panoramio.com/photo/22841004>

7. Origen i tipus de mesquita

7.1. Origen de la mesquita

La primera mesquita estava constituïda pel pati i la casa de Mahoma a Medina (622), situada al territori de l'actual Aràbia Saudita. El mur del pati que mirava en direcció a la Meca -conegut com quibla- disposava d'un santuari cobert des del qual es recitaven les oracions, mentre que la resta dels murs estaven flanquejats per porxos d'arcuacions per proporcionar ombra en el calorós desert. Aquesta tipologia es va transmetre a les mesquites posteriors, en què es distingeixen els mateixos elements: el pati d'ablucions o sahn, el mur de la quibla i l'espai cobert per a la pregària. Al centre de la quibla es situava el mihrab, un nínxol amb un únic objectiu, distingir aquest mur dels restants i enfocar així l'oració cap a la Meca. A la seva dreta sol aparèixer el mimbar, púlpit des del qual l'imam o cap religiós predica el sermó i dirigeix l'oració dels divendres.

En les societats islàmiques, les mesquites no només s'han emprat amb fins religiosos, sinó també polítics i socials. Aquests edificis van arribar a convertir-se en moltes cultures en un autèntic fòrum per a múltiples comesos, com tribunals de justícia, escoles, sales d'assemblees i fins i tot com a lloc de desfílades. Entorn a l'espai sagrat solen aparèixer altres habitacions subsidiàries, que acullen en el seu si biblioteques, hospitals o càmeres de tresors.

A mesura que l'islam s'expandia fora d'Aràbia, les mesquites van anar incorporant elements de l'arquitectura dels països conquerits. Les tipologies basilicals, heretades de la tradició cristiana, van començar la seva existència amb la mesquita major de Damasc (segle VIII), construïda sobre una antiga església cristiana que al seu torn es va assentar sobre un temple pagà. Seguint aquesta mateixa trajectòria, la nova tipologia musulmana va tenir el seu origen en la basílica romana, així que finalment la tradició arquitectònica islàmica té les seves arrels en la clàssica. L'única diferència que incorpora la mesquita basilical és l'equivalència de les seves tres naus, tant en amplada com en alçada, que produeix un efecte espacial més semblant al de les sales hipòstiles.

Les cobertes planes d'aquests edificis es recolzen en dos pisos d'arcades, el primer d'ells compost per grans arcs de mig punt sustentats sobre columnes romanes, i el segon, disposat per augmentar l'altura de l'espai de pregària, més petit i transparent. Aquesta disposició pròpia dels califes omeies es va traslladar a la península Ibèrica amb la caiguda del poder omeia a Damasc.

Abd-al-Rahman I va començar cap a l'any 780 la mesquita de Còrdova, on es van incorporar nombroses novetats, com la disposició d'onze naus perpendiculars a la quibla, en lloc de les tres paral·leles de la tipologia siriana. Una altra de les característiques emblemàtiques de l'arquitectura califal cordovesa va ser l'arc de ferradura decorat amb franges vermelles i blanques

(vegeu Arc i volta), un model constructiu heretat dels romans que es va conservar durant el període visigot. L'edifici cordovès es va anar ampliant successivament fins a l'any 990, incorporant altres solucions originals com la complexa estructura de pilastres sobre columnes, els arcs lobulats i entrecreuats, o les peculiars cúpules de nervis entrecreuats que cobreixen les capelles al costat del mihrab. La decoració en el món islàmic es va veure reduïda als motius geomètrics i vegetals, com els arabescos o els mocàrabs, ja que l'Alcorà prohibeix qualsevol representació religiosa d'homes o animals per evitar els cultes idòlatres. No obstant això, la tradició oriental va generar tota mena d'elements ornamentals de gran riquesa, aplicats a les pintures, baix relleus, talles, estucs, tercejades, mosaics, rajoles i revestiments ceràmics de tot tipus. A les mesquites primitives, el muetzi cridava a l'oració dels fidels des del terrat de la pròpia mesquita.

Més tard es van començar a edificar torres especials per a aquest fi, trucades minarets o minarets, la primera de les quals apareix a la mesquita de Sidi OCBA a Kairuan (Tunísia, segle VIII). L'origen d'aquestes construccions sembla remuntar-se a les torres de planta quadrada de les esglésies paleocristianes sirianes. La seva ocupació es va estendre per tot el món islàmic, i totes les mesquites van acabar incorporant un o diversos d'aquests elements verticals, que poden variar la seva forma des de la secció quadrada a la circular, espiral o octogonal, i la seva grandària des de les baixes i planes a les altes i esveltes, característiques de l'Imperi otomà.

Casa de Mahoma

7.2. Tipus de mesquita

Mesquita de Còrdova

(Mesquita de sala hipòstila amb coberta plana i una o més cúpules, corresponent a l'etapa formativa, a les «terres centrals» de l'Islam i l'Occident, al-Andalus i el Magrib)

L'art islàmic es va generar pràcticament al mateix temps en què es produïa l'expansió de l'islam, per Àsia, Àfrica i Europa. En aquest breu període de temps, la nova religió va entrar en contacte amb pobles molt diversos i amb una gran tradició artística i cultural pròpies. No obstant, resulta sorprenent com el nou art aconsegueix tenir un segell d'identitat propi, que ho fa perfectament reconeixible des de punts tan distants entre si com el Turquestan o la vall de l'Ebre. No és per descomptat, un cas molt freqüent.

I no hi ha edifici que representi millor l'essència de l'art islàmic que la mesquita. La mesquita no és només un lloc de pregària per al creient, sinó que també serveix com a punt de trobada social, per a la reflexió, per a la xerrada i per a l'ensenyament.

Sobre l'origen de la mesquita s'han barrejat diferents hipòtesis. Una d'elles apunta a una possible derivació de les basíliques cristianes; una altra, en canvi, s'inclina per considerar-la com una adaptació de les sinagogues jueves. Però la idea més acceptada, però, és la que considera que la mesquita és una adaptació de la casa que el profeta Mahoma tenia a Medina. Prenent aquella com a model, un art com l'islàmic, que aglutina pobles tan diversos com bizantins, perses, egipcis, coptes, visigots, etc., amb brillants tradicions artístiques, no podia menys que generar, sota aquestes influències, una varietat de tipus i models de mesquites.

El model predominant en l'Islam clàssic, pròpiament àrab, és el de mesquita de sala hipòstila i gran pati. Va sorgir a Aràbia, i d'allí es va propagar amb les conquestes pel nord d'Àfrica, la Mediterrània i va aconseguir al-Andalus, deixant al seu pas magnífics exemples com les mesquites de Kairouan (Tunísia) i la mesquita de Còrdova.

Mesquita de Còrdova.

Mesquita de Solimà

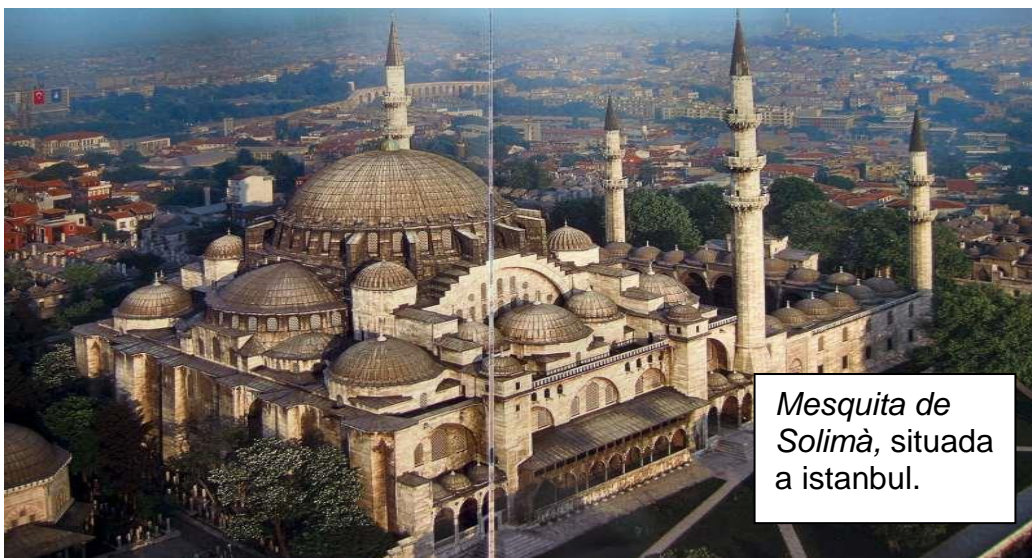
(Gran espai central cobert per grans cúpules envoltades al seu torn d'altres menors, mesquita típica del món otomà)

Exterior:

Igual que altres mesquites imperials a Istanbul, la mesquita és precedida per un monumental pati (Avlu) en el costat oest. El pati està envoltat per una columnata o peristil amb columnes de marbre, granit i pòrfir. Situades en les quatre cantonades del pati es troben els quatre minarets, un nombre només permès a les construccions del sultà doncs les dels prínceps i princeses podien tenir només dos minarets. Els minarets tenen un total de deu galeries (serifes) els quals indiquen que el Sultà era el desè de la dinastia otomana. La cúpula té una alçada de 53 metres i un diàmetre de 26,5 metres. En l'època de la seva construcció era la més gran en l'imperi otomà des de la base però era més petita en alçada i diàmetre que la de Santa Sofia.

Interior:

L'interior de la mesquita forma gairebé un quadrat amb un costat de 59 metres i un altre de 58 metres, formant un extens espai únic. La cúpula està flanquejada per semicúpules i recorrent de nord a sud arcades amb Timpà farcits de finestres, suportats per enormes monòlits de pòrfir. Sinan va crear una radical innovació arquitectònica per emmascarar els enormes contraforts necessaris per sostenir l'estructura. Incorporar els contraforts a les parets de l'edifici quedant dividits en dos, la meitat externa i l'altra meitat interna ocultant les projeccions per galeries de columnes. Hi ha una sola galeria dins de l'estructura, i una galeria de dos pisos a l'exterior. La decoració interior és subtil, amb l'ús molt refrenat de les rajoles d'Iznik. El mihrab i el mimbar de marbre blancs són també simples en el disseny, i l'artesanía en fusta es refrena, amb dissenys simples en ivori i nacrat.

Gran Mesquita de Isfahan

(Mesquita de quatre iwanes, pròpia de l'Iran i Àsia Central)

Situada al centre històric de Isfahan, la "Mesquita del Divendres" il·lustra de manera excel·lent l'evolució de l'arquitectura de mesquites des de l'any 841 d. de C. i al llarg de dotze segles. És l'edifici més antic del seu estil a l'Iran i va servir com a prototip per a diverses mesquites posteriors construïdes a Àsia Central. El complex, d'una extensió superior als 20.000 metres quadrats, és també el primer edifici islàmic que va adaptar el disseny d'un pati amb quatre iwanes propi dels palaus sassànides a l'arquitectura islàmica de caràcter religiós. Les seves cúpules amb voltes representen una innovació arquitectònica que va inspirar als constructors d'altres edificis a la regió. El lloc té a més detalls decoratius representatius de desenvolupaments estilístics que abasten més de mil anys d'art islàmic.

És una de les mesquites més antigues encara en peu a l'Iran, i va ser construïda en l'estil arquitectònic de quatre iwanes, disposant 4 pòrtics enfrontats dos a dos en un pati. Un iwan és un pòrtic monumental voltat. L'iwan de la qibla, al costat sud de la mesquita, va ser voltat amb muqarnas durant el segle XIII. Les muqarnas o mocàrabs són nínxols similars a cel·les. La construcció sota els seljúcides va incloure l'addició de dues càmeres cupulades de maó per les quals és coneguda la mesquita. La cúpula sud va ser construïda per albergar el mihrab en 1086-1087 per Nizam al-Mulk, el famós visir de Malik Shah, i era més gran que qualsevol cúpula coneguda en la seva època. La cúpula del nord es va construir un any més tard per Taj al-Mulk, el rival de Nizam al-Mulk. La funció d'aquesta cambra voltada és incerta. Tot i que es disposa al llarg de l'eix N-S, es troba fora dels límits de la mesquita. La cúpula va ser sens dubte construïda com una rèplica directa a l'anterior cúpula sud, i amb èxit, reclamant el seu lloc com una de les obres mestres de l'arquitectura persa per la seva claredat estructural i equilibri geomètric. També es van afegir iwanes en etapes sota els seljúcides, donant a la mesquita la seva actual forma de quatre iwanes, un tipus que posteriorment va arribar a ser freqüent a l'Iran i a la resta del món islàmic.

Gran Mesquita de Isfahan, situada a Iràn.

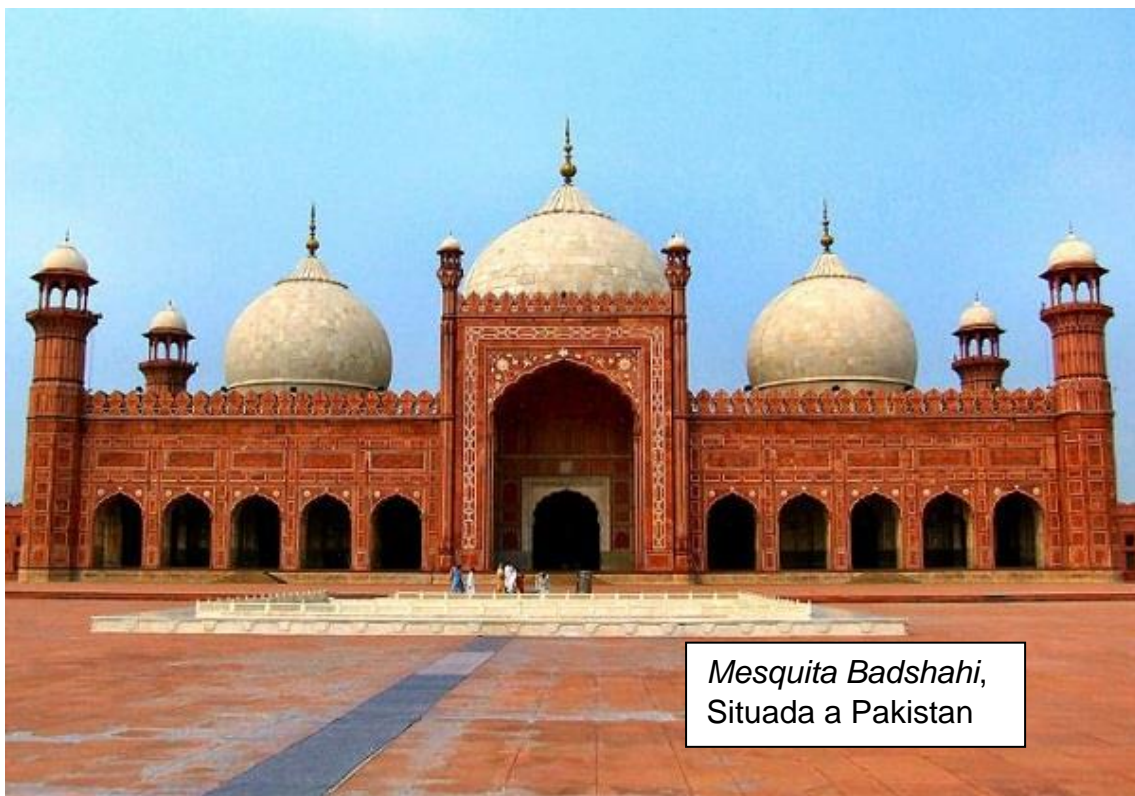
Mesquita Badshahi

(Mesquita de tres cúpules amb gran pati, típica de l'Índia en època mogola.)

El seu exterior està decorat amb alguns tallats en pedra, així com per capes de marbre i pedra arenisca de color vermell, i en ell es pot veure la influència indo-grega, índia i del centre del continent asiàtic.

També es destaca en ella el seu immens pati interior, els seus passadissos laterals, els minarets que es troben cadascuna de les seves cantonades i la seva immensa porta d'entrada, sent detalls que reuneixen tot el que era l'arquitectura musulmana fins a l'època en què va ser feta, sent un excel·lent exemple per estudiar les diverses èpoques. Estant a dins es pot mirar la càmera de pregària que té set compartiments que tenen tallats espectaculars.

El temple va ser manat a fer pel sisè Emperador mogol Aurangzeb en la segona meitat del segle disset i va ser completada en l'any de 1673. Aquesta impressionant construcció es va convertir amb el temps en un dels símbols d'aquesta ciutat i un dels seus majors atractius turístics, que és una gran representació de la bellesa i de la grandesa de l'època en què va ser construïda en aquest país.

*Mesquita Badshahi,
Situada a Pakistan*

Informació **extreta** de
: <http://lineaserpentinata.blogspot.com.es/2009/11/tipos-de-mezquitas.html>
I de : <http://www.voyagesphotosmanu.com/mezquita.html>

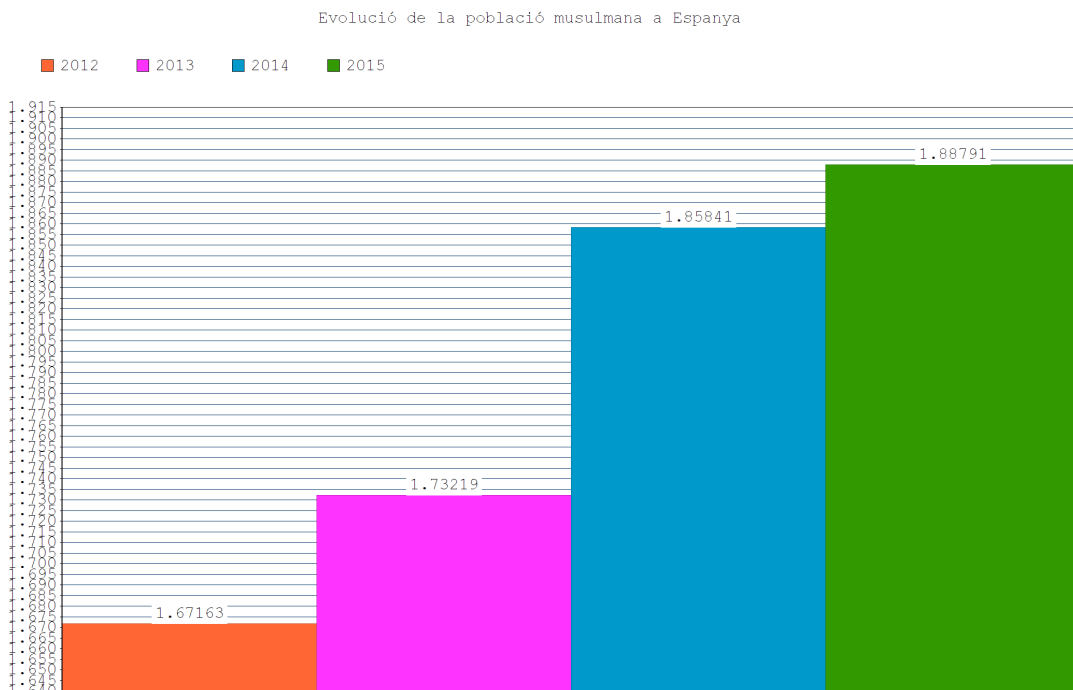
8. L'Islam a Espanya i a Catalunya

8.1 L'Islam a Espanya

A Espanya ja s'estudien els versos de l'Alcorà. Gairebé dos milions de persones 1.887.906, concretament- professen la fe islàmica al país, segons l'Estudi Demogràfic de la Població Musulmana' que publica anualment la Unió de Comunitats Islàmiques d'Espanya (UCIDE) al costat de l'Observatori Andalúsí. En total, els musulmans ja representen el 4% de la població.

Per nacionalitats, el 41% és espanyol mentre que el 59% és immigrant, marroquins principalment. Respecte a l'any anterior, hi ha un 8,4% més de musulmans espanyols passant de 718.228-779.080.

Les dades revelen que des de 1968 fins a 2014 han estat nacionalitzats 251.517 musulmans, sent el septenni que comprèn des de 2008 fins l'any 2014 el període on més nacionalitzacions es van concedir: un total de 161.404. Un altre dels motius que explica el creixement d'aquesta comunitat és el seu elevat nivell de natalitat respecte al de la població espanyola.

Gràfic: Elaboració pròpia

De forma paral·lela als canvis demogràfics, Espanya ha anat incorporant l'islam al sector educatiu, cultural i fins i tot polític, sempre en virtut de l'Acord de Cooperació que Espanya va signar amb la Comissió Islàmica el 1992. Tot i això, la comunitat musulmana ha denunciat en diverses ocasions que l'acord no s'està complint i han reclamat un major compromís polític. A més del cristianisme, l'islam és una altra de les religions més populars del món i la que més seguidors guanyarà en els propers anys, segons un estudi del Pew Research Center. Encara que el cristianisme seguirà sent la religió imperant, està previst que el 2050 el 10% de la població europea es declari musulmana. A nivell mundial, representaran un terç de la població.

Aquest augment de la població musulmana, lluny de percebre com una cosa positiva, genera un profund rebuig entre els espanyols. Segons un informe publicat aquest any pel Pew Research Center, el 50% dels espanyols té una opinió "desfavorable" cap a aquesta comunitat. Una radiografia de l'islam a Espanya revela fins a quin punt la religió d'Al·là està penetrant en la societat espanyola.

En l'imaginari col·lectiu de gran part de la població, l'islam és sinònim d'opressió i manca de drets, especialment de les dones. "Hi ha molts musulmans i musulmanes lluitant des de fa anys contra la visió patriarcal i masclista que, com en totes les esferes de la vida, també afecta els musulmans", explica la periodista musulmana Amanda Figueres.

Dins de l'islam, pocs saben que cada vegada més veus s'han unit entorn de l'anomenat feminisme islàmic. "És una actitud decolonial, és a dir, busca com a objectiu descolonitzar l'Alcorà i les lectures patriarcals i teològiques que es fan dels textos", apunta la investigadora musulmana Laure Rodríguez Quiroga.

El 1996, el Govern va aprovar i va publicar el currículum de les classes d'Ensenyament Religions Islàmica i el conveni per contractar professors qualificats per impartir l'assignatura. Malgrat això, el UCIDE denuncia que la realitat és una altra: el 95% de l'alumnat musulmà no té accés a l'educació islàmica i el 60% del professorat de religió islàmica està a l'atur.

En el seu informe anual, els representants de la comunitat musulmana denuncien que "actualment només s'atén una demanda bàsica, en l'etapa d'Educació Primària, de classes de religió islàmica a les autonomies d'Andalusia, Aragó, Canàries, Ceuta, País Basc i Melilla, sense augment ni contractació per a Secundària". S'estima que hi ha un total de 181.275 estudiants musulmans al país.

Pel que fa a l'educació superior, el passat mes d'abril la Comissió Islàmica d'Espanya (CIE) va enviar una carta al Govern en què sol·licitava adaptar el calendari d'exàmens, especialment els de Selectivitat, al mes de Ramadà. "En els propers anys, el mes de Ramadà transcorrerà en els mesos de juny i maig", diu la missiva. És tradicional que a Espanya es celebrin exàmens durant aquests mesos.

L'objectiu és que els alumnes musulmans puguin realitzar les proves de manera que no coincideixi amb la celebració, ja que el dejuni podria afectar el seu rendiment acadèmic. El Govern, per la seva banda, va afirmar que estudiaria la petició.

Des de la comunitat musulmana expliquen que estudiar l'islam no només contribueix a la formació dels alumnes, sinó que és la millor manera de fer-los menys permeables als radicalismes.

"A Espanya no hi ha facilitats per ser musulmà ni viu ni mort", es lamenta Figueres. I no ho diu per dir. Al problema de l'educació s'afegeix que molts musulmans no tenen on ser enterrats. Al llarg del país hi ha repartits uns 27 cementiris musulmans -també anomenats rabents o almacabras- i no totes les comunitats autònomes disposen d'un.

A l'escassetat d'espai se suma la pròpia idiosincràsia del ritu. Els musulmans han de ser enterrats mirant a la Meca i el cos s'ha d'introduir en el nínxol sense taüt per estar en contacte amb la terra, cosa que durant un temps va xocar amb la normativa sanitària del país i va generar algunes tensions amb les administracions. L'última, amb la Comunitat de Madrid a compte del cementiri de Griñón.

Informació sintetitzada a partir de: http://www.elconfidencial.com/espana/2016-08-08/islam-espana-musulmanes-coran-ramadan_1242782/

8.2. l'Islam a Catalunya

Catalunya és la comunitat amb més musulmans del territori peninsular, gairebé mig milió. Les primeres comunitats les van formar musulmans del Pròxim Orient, majoritàriament sirians i palestins que van venir a estudiar i al mateix temps escapaven de situacions polítiques difícils en els seus països d'origen. Així van sorgir els primers centres islàmics, que eren llocs de trobada i on es van establir els primers yumas. Aquesta primera població la componien musulmans d'un cert nivell tant econòmic com cultural, principalment universitaris, que es van adaptar fàcilment a la manera de vida local.

A la fi dels setanta va començar a arribar emigració procedent d'Àfrica, del nord i subsahariana; en els vuitanta i noranta, amb el creixement econòmic i el descens de natalitat a Espanya, aquesta població va créixer exponencialment. En aquest cas, el perfil dels musulmans que van venir era el de l'emigrant per raons econòmiques, mà d'obra amb un baix nivell cultural, encara que entre ells sí hi havia un nombre considerable de gent amb una sòlida formació en el Din, molts hufadah d'Alcorà amb un bon coneixement de l'Din, del fiqh tradicional, la Risala i Ibn Ashir. A aquest grup cal afegir una onada d'emigració procedent del Pakistan. Aquests tendeixen a acte emprar obrint els seus propis comerços; al barri del Raval, a la dreta de les Rambles segons es baixa, la seva presència és tan notable que se li comença a cridar l'Ravalistán. Allà hi ha ubicada la seva principal mesquita; amb un aforament aproximat de tres-centes persones es veuen obligats a fer tres torns de yuma els divendres. I és comú veure'ls jugant a cricket en els carrers.

Els musulmans d'Àfrica es van emprar majorment en el camp i la construcció, disseminant per tot el territori català, i van començar a llogar locals als barris on residien per a usar com mesquites. Alhora van portar amb si uns patrons socials molt sòlids, ja que solen agrupar-gents del mateix poble, molts d'ells família, seguint amb l'estructura social de les seves regions d'origen. Així, on sigui que un vagi, sempre hi ha una autoritat local reconeguda. Per exemple, al poble que viu ara hi ha una considerable comunitat de Gàmbia. Vaig parlar amb un d'ells, veí meu, per organitzar-nos per pregar junts el tarauih i de seguida em va dir: "Has de parlar amb fulano, que és el cap". Això és comú allà on vagis.

Tornant a les mesquites, aquests petits locals de lloguer amb el temps es van quedar petits i, havent augmentat el nombre de gent que podia fer aportacions, es va fer un pas més i es va començar a comprar locals, majoritàriament industrials, que, amb la crisi, tenien uns preus força assequibles i possibilitats de negociar el preu i la forma de pagament, evitant-se en molts casos la intervenció dels bancs. En l'actualitat moltes mesquites són de propietat, comprades a través de col·lectes que es fan arreu del territori com a suplement a les aportacions mensuals que fan les comunitats locals.

Això ens mostra el poder de la asabiya, com amb petites aportacions d'un gran nombre de persones s'estan comprant locals per tot Catalunya. Per exemple, a Mataró hi ha tres mesquites a zones industrials, dins el poble, que en uns anys estaran integrades a la ciutat, passant a ser zones residencials. Al yuma s'ajunten unes dues mil persones entre les tres, i en la més gran, a la Lailatu al Qadr, hi ha unes dues mil persones. En aquesta mesquita, masyid a Nur, a principis de Ramadà desembarquen quaranta o cinquanta fuqaha, que mana el Uisaratu al Auqaf del Marroc, que es distribueixen per tot Catalunya per fer d'imams a l'taruih i donar classes a les mesquites.

En una primera fase, es barrejava un Islam tradicional amb grups modernistes, com el Tabig yama o individus amb una escassa formació, que pretenien saber en base a haver llegit alguns llibres d'escriptors modernistes, fent bastant mal amb la seva influència. En una segona fase aquesta influència cada vegada és menor i, ara, la comunitat és plural, trobant gent de Zawiya -ja hi ha algunes a Barcelona-, de fet, en l'època del Maulid en un barri de Barcelona els pakistanesos surten pel carrer fent dhikr i enarborant banderes verdes amb la Shahada; se celebra a una considerable quantitat de mesquites.

L'Observatori Islàmic de Perpinyà s'estima en més de 7.000 les conversions de cristians a l'Islam des de 2010 a Catalunya, la majoria vinculats a formacions nacionalistes.

Entre aquests conversos hi ha un grup que preocupa: els joves provinents d'entorns nacionalistes radicals que troben en aquesta religió una forma de rebuig violenta contra Espanya.

En aquest sentit, fonts antiterroristes asseguren que més del 40% - unes 2.8000 persones- podrien trobar-se en un procés de radicalització, dels quals el 5%, és a dir uns 140, podrien suposar en l'actualitat un perill per a la seguretat de l'Estat, segons ha informat lainformacion.com.

En part, això es deu al fet que els governs nacionalistes han donat suport l'assentament de les comunitats islàmiques a Catalunya. Tal és el cas que s'ha incrementat el nombre de mesquites.

Així, de les 1.264 mesquites que hi ha al nostre país, 216 estan en aquesta comunitat, 50 d'elles relacionades amb el salafisme radical, doctrina que professa l'Estat Islàmic.

I és que la que en el passat fos una regió totalment catòlica ara ja es pot definir com excristiana. Des de fa dècades les esglésies de Catalunya s'han buidat a la mateixa velocitat que la ideologia nacionalista entrava en elles. Ho demostren les dades del CIS que indiquen que aquesta comunitat el percentatge de catòlics se situa entorn del 60%, deu punts menys que la mitjana espanyola.

A més, cal destacar que tant Convergència com Esquerra, així com la CUP, han fomentat activament l'afiliació d'immigrants d'origen musulmà, incloent-los en candidatures electorals i regándoles amb subvencions perquè donin suport a la independència.

El que no saben els nacionalistes és que el suport dels musulmans no és fidel. Un imam salafista d'una mesquita de Lleida, durant un sermó va recalcar la conveniència d'aprofitar-se dels independentistes, ja que ells es recolzen en els musulmans per aconseguir vots.

A Catalunya hi ha 510.000 persones que procedeixen de països musulmans, un 6,8% de la població. Aquesta és la dada que presenta l'Observatori Andalúsí de la UCIDE, la Unió de Comunitats Islàmiques d'Espanya. Segons les dades d'aquest estudi, del 2011 al 2015 el nombre de musulmans a Catalunya hauria crescut un 19,5%. Són 83.000 persones més que fa 4 anys. A la resta d'Espanya el creixement és similar, aconseguint el 18.3%.

Les dades de l'Observatori Andalúsí es basen en la nacionalitat de les persones censades per l'Institut Nacional d'Estadística. Recullen la població amb els orígens familiars o la nacionalitat de 29 països que es consideren de tradició musulmana.

Amb aquest criteri d'origen, comptabilitza que el 2015 el nombre de persones de tradició musulmana a Catalunya serien el 6,8% de la població catalana.

Les dades, que es basen en el cens, no suposen la pràctica o adhesió a la religió musulmana de les persones comptabilitzades. Però sí que mostren un augment de la població de famílies amb origen en països musulmans, encara que ja tinguin la nacionalitat espanyola o hagin nascut aquí. Del 2011 al 2015 a Catalunya han crescut un 19,5% (de 427.000-510.000) i a Espanya un 18,3% (de 1.595.000-1.888.000).

Informació extreta i sintetitzada a partir de:
<http://www.alertadigital.com/2016/02/09/benvinguts-al-califat-el-numero-de-musulmanes-en-cataluna-crece-casi-un-veinte-por-ciento-en-4-anos/>

9. Particularitat islàmica del Baix Llobregat

L'arribada d'immigrants marroquins al Baix Llobregat no és un fet nou, sinó que ja existeix des de fa 40 anys (Losada, 2007); és un fenomen que es produeix des de l'any 1968 amb un assentament notable, ja que aquesta comarca permet alternar les feines a jornal en el camp amb la possibilitat de trobar feina a la indústria i a la construcció. Un exemple d'això ho és l'assentament, l'any 1969, de la colònia marroquina a l'entorn de la Fundició Miquel Ros, de Sant Vicenç dels Horts. Cal començar a deixar de considerar l'islam com un fenomen perifèric. Quan allò que és provisional esdevé durador, va ocupant un espai cultural en la societat d'acollida. Aquesta extrapolació no és unilateral, convé que la societat autòctona canviï la mirada davant d'una població que ja no està de passada.

La integració de l'islam exigeix responsabilitat, començant per una formació de l'ambient social i una opinió pública oberta i receptiva. El pluralisme exigeix el reconeixement de diferents creences, ideologies i visions del món, però aquesta diversitat no pot subsistir sense una regla social, sense un consens que permeti la cohesió de tota la societat. Una característica de l'islam és la seva complexitat, acompanyada de la varietat d'àmbits geogràfics, culturals i ideològics dels diferents països d'origen: del Golf a l'oceà hi ha musulmans als nostres paisatges rurals i urbans. L'ortodòxia afirma la unitat de l'islam, però certament la diversitat existeix i es tradueix en múltiples formes d'acceptar comportaments i adhesions, lleis i dogmes. Hi contribueix el fet que l'islam en la immigració no coneix una "bandera única", és a dir, els musulmans que són aquí han vingut responent a un exili forçós.

És important fixar-nos en el punt de partida per foragitar els fantasmes que es desperten i ens predisposen en contra de l'islam, ja que des de l'11 de setembre de 2001 hi ha el perill que la política mundial vingui determinada per la imatge hostil de l'islam, a la qual els musulmans responen amb massa facilitat amb una imatge hostil d'Occident. La imatge hostil mobilitza, estem obligats a defensar-nos dels altres, però queda un consol: les imatges hostils no són idees eternes, no solament són transferibles, sinó que poden ser corregides. Per això és important redescobrir l'Islam a partir del coneixement i del que ens mostra la seva gent. La fe musulmana dóna sentit a totes les actituds de la vida, tant privada com pública, ja que es tracta d'una religió que es defineix per la pretensió d'incloure tots els aspectes de l'existència. Es tracta, majoritàriament, d'un Islam de tipus tradicional, segons la frase de Remy Levau, compromès amb un procés de racionalització religiosa, cada vegada més orientat cap a una vivència privada i impregnat dels valors de la societat occidental. Els musulmans han reconstruït les seves estructures familiars, econòmiques, socials i religioses, basades en la seva societat d'origen i adaptant-les a les condicions de la immigració.

L'islam fa la seva aparició pública al Baix Llobregat amb varietat d'expressions. Hi ha 4 corrents:

- Practicants instal·lats: Comprèn un grup d'homes entre 50 i 65 anys que van retornar a l'Islam coincidint amb la decisió d'instal·lar-se aquí amb la seva família i educar els fills en la religió per temor que fossin absorbits per la societat d'acollida. Participen en la societat per la feina i les relacions de veïnatge.
- L'islam de segona generació: En general, els joves no rebutgen ni la seva cultura ni la seva religió, però l'adapten a la nova situació. La seva pràctica religiosa està debilitada. La seva identitat encara està per definir.
- Musulmans sociològics: La seva referència a l'islam és més cultural que cultural. Només alguns fan el dejuni del Ramadà i afirmen: "Jo em considero més de cultura musulmana que de religió musulmana".
- Militant islamista: El creient, diuen, corre el risc de perdre la seva identitat religiosa, assimilant-se a una societat no musulmana.

En conclusió al Baix Llobregat en general és un islam sobretot de fidels marroquins, tot i que en menys quantitat hi ha paquistanesos, subsaharians i d'altres llocs, que es van veure obligats a abandonar el seu país. Tots van emigrar per motius econòmics. I tot va començar com una cosa provisional, de passada, lleugers d'equipatge cultural i religiós. Van venir només amb coneixement i pràctica de l'Islam i aquesta pobresa continua marcant l'islam avui dia, sense líders, organització ni mestres. Entre la nostàlgia de l'emigrant i l'arrelament que imposen els fets. Ningú no va arribar, en un principi, responent a una convocatòria de l'Islam ni impulsats per un esperit proselitista, sinó per motius de subsistència, sense doctrines excloents, ni memòria ni passats històrics bel·licosos.

Informació extreta de: www.raco.cat/index.php/Materials/article/download/

10. Projecte propi

He fet aquesta investigació amb el propòsit d'arribar a fer un model de mesquita moderna que es pogués construir a una ciutat com Sant Boi.

Parts visibles de la meva mesquita i les seves característiques:

- Minaret:

Un element comú entre totes les mesquites, és una torre alta i esvelta que fàcilment es pot observar. Generalment, està situada a les cantonades de l'estructura. La punta del minaret és sempre el punt més alt de la mesquita.

Hi ha mesquites que tenen més de dos minarets, però jo només li he ficat un pintat de color marró fort. Hi haurà megafonia però supeditada a la normativa local sobre sorolls.

- Font per a l'ablució

Les mesquites tenen fonts d'ablució situades a les portes d'accés a les mesquites o bé als seus patis. Els fidels s'han de purificar abans i després de les pregàries a les mesquites. Jo he posat dues fonts, una per a les dones i una altra per als homes, perquè normalment només trobem una font i és la dels homes.

- Lavabos

He esmentat els lavabos perquè m'he fixat que algunes mesquites no li donen importància i tampoc tenen en compte els discapacitats, per tant he posat lavabos per a dones, homes i discapacitats, que es troben a l'entrada.

- Sala d'oracions

La sala d'oracions també m'he fixat que en moltes mesquites, com que la quantitat d'homes que va a resar és major que la de dones, la sala d'oracions d'aquestes es fa molt més petita, però jo he pensat que haurien de ser iguals per tant així ho he fet.

- La cúpula

Aquesta es troba a la teulada junt amb el minaret, hi ha mesquites que disposen de més d'una cúpula però jo n'he posat una perquè crec que és suficient. Estaria feta de vidre perquè així s'aprofita la llum del sol.

Xerrada dels divendres:

Normalment l'oració dels divendres es realitza a la mesquita, si és possible.

Quan arriba el moment de l'oració, es pronuncia l'Adhan. Hi ha dos sermons, que es distingeixen pel descans breu de l'imam.

Després del sermó, en l'oració es recita el passatge de l'Alcorà anomenat al-Fatiha, i un altre passatge alcorànic a elecció de l'Imam en una veu audible. Això completa l'oració.

La novetat estaria en donar la xerrada en àrab, català i castellà, perquè per exemple a la mesquita de Sant Boi hi van també persones que no entenen l'àrab i els hi suposa un problema perquè l'imam només parla en àrab.

En aquesta imatge observem una xerrada que dona l'imam al Maghamsi a la mesquita de Cornellà, en la qual fa poc es van començar a donar de tant en tant en àrab i en castellà.

Seria possible deixar entrar als cristians a la mesquita per descobrir l'islam?

Aquesta idea se m'ha acudit gràcies a una cosa semblant que passa a l'Església parroquial de Sain Lambert de Gilly, a Bèlgica, que es transforma en mesquita tots els divendres per iniciativa del rector D. Henry Rémy. Diu que es tracta d' "un gest natural cap als creients", i que "seria feliç si veiés a tantes persones durant els seus oficis religiosos com quan arriba l'hora de la pregària dels musulmans".

El rector de Gilly va rebre una petició de l'associació d'Ak-Touba, després de quedar la comunitat musulmana sense el seu lloc habitual de culte. Tot i que és una solució temporal, segons assenyalen totes les parts, de moment els musulmans segueixen resant al temple catòlic. També diu que és bo per a «el diàleg, la pregària i la comunió entre les comunitats religioses de la ciutat» aquesta solució empresa. Afirmar que «els dos resen al mateix Déu, però d'una manera diferent. Ara hem de promoure el diàleg ».

Les imatges santes i tot símbol cristià que hi ha al temple és cobert per llençols «per no ofendre els nous fidels».

Segons l'imam i els seus fidels es tracta de «representacions idòlatres» El bisbe diocesà, Don Guy Hapingny, va dir que no danyava el temple, per tant no suposa cap problema aquesta cessió de l'espai sagrat als musulmans.

El rector ha donat permís al muetzí perquè cridi als seus fidels des del campanar del temple, que van a l'església de la qual el terra es cobreix amb catifes per a la pregària.

Interior i exterior de l'Església parroquial de Sain Lambert

Decoració de la mesquita

Quant a la decoració de la mesquita per dur-la a terme m'he influenciat bastant en els edificis d'al-Àndalus:

Per exemple per fer la decoració de la part frontal de la mesquita m'he fixat en el mosaic decoratiu de *l'Alhambra de Granada*.

Per fer les columnes “de galgo” m'he fixat en les columnes nassarites de *l'Alhambra de Granada*.

Per fer els arcs de ferradura que he posat en una de les portes laterals m'he fixat en els arcs de ferradura del *Saló dels Ambaixadors* situat a Medina Azahara, també he fet servir els arcs de ferradura encreuats fixant-me en la *Mesquita de Còrdova*, i els arcs de ferradura lobulats fixant-me en el *Palau de la Aljafería* situat a Zaragoza.

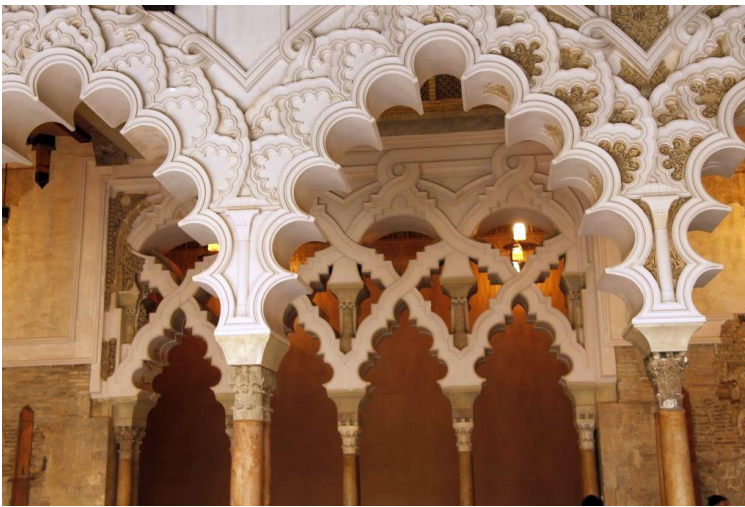

Medina Azahara, saló dels ambaixadors.

Arcs de ferradura.

Mesquita de Còrdova.
Arcs de ferradura encreuats.

Aljafería(Zaragoza).
Arcs de ferradura lobulats.

També cal esmentar Art iconoclasta, on la imatge és substituïda per la paraula (fragments de l'Alcorà especialment), la qual cosa dóna lloc a la decoració epigràfica o cal·ligràfica(he posat versos de l'Alcorà a l'exterior i a l'interior).

Poemes epigràfics de l'Alhambra de Granada.

He posat també una font d'ablucions per a les dones i per als homes, per tant he fet servir l'aigua (per a la purificació i com a decoració) i he posat vegetació al voltant de la font, fixant-me en l'Alhambra de Granada.

Font amb vegetació de
l'Alhambra de Granada.

11. Conclusions

M'hagués agradat que l'Ajuntament de Cornellà m'hagués deixat veure el projecte de la Mesquita Al-Tauba per poder inspirar-me en aquesta mesquita moderna, ja que és la més propera, però no ha pogut ser. Tot i això he anat a la mesquita a resar i de pas m'he fixat en les decoracions i en com estava feta.

Després d'haver fet la feina considero fonamentals els següents aspectes a mena de conclusió:

-una mesquita en territori antigament andalusí havia de ser de tipus siri, és a dir, de planta rectangular(l'exemple conservat més clar és la Mesquita de Còrdova).

- malgrat això, no només a la recerca d'una síntesi entre el tipus persa i turc, sinó pel que diré després d'eficiència energètica, he incorporat una gran cúpula.

-d'acord amb la tradició musulmana, i també andalusí, volia reproduir les parts habituals i principals de qualsevol mesquita: sahan, font de les ablucions, haram, al-quibla, mihrab,etc.

-malgrat això calia adequar l'edifici a la normativa edificadora local i a les mesures de seguretat i accés actuals: accessos per minusvàlids, portes d'evacuació, refrendament de la construcció,...

- he volgut recollir també la preocupació pel medi ambient, i també d'acord amb les normatives, he buscat l'eficiència ecològica amplificant l'entrada de llum natural(cúpula transparent, finestres), i situant plaques solars a la teulada per a calefacció i aigua calenta.

- a més de les funcions principals de mesquita, el fet d'incorporar elements no fixes de tancament converteixen els espais de l'edifici en llocs polivalents on desenvolupar activitats de docència, xerrades i divulgació, reunió,...

-recull de les formes decoratives habituals de l'Art Islàmic: ús de decoració cal·ligràfica, sebka, formes geomètriques, rajoles, mocàrabs,...

-recull de les formes decoratives habituals de l'Art Andalusí: permòdols de rotllo, arcs de ferradura, columna de "galgo", voltes califals, inspiració a la Font dels Lleons de l'Alhambra.

-també d'acord amb les experiències andalusíes he volgut tenir molt present en el meu projecte tres pilars fonamentals en la cultura musulmana hispànica: aigua, llum i vegetació. En el cas de l'aigua, i com passa a l'Alhambra, l'aigua no només seria una necessitat de purificació sinó que el seu brollador esdevindria també motiu decoratiu sonor.

- calia actualitzar l'edifici a les necessitats de la societat actual: lavabos (per a homes , dónes i discapacitats), calefacció i aire condicionat, llum artificial, pantalles de vídeo, megafonia, etc.

-d'acord amb la Constitució de 1978 que garanteix la llibertat de culte i en funció del notable nombre de creients musulmans espanyols i nouvinguts, un edifici musulmà de mesquita té tot el dret a existir com qualsevol altra manifestació religiosa.

-analitzats els llocs de culte islàmic existents a l'actualitat, no hi ha cap gran mesquita al sud del Baix Llobregat.

-el tamany de la comunitat musulmana empadronada a Sant Boi i voltants fa necessari un edifici d'aquestes característiques (el que hi ha a Cornellà, tot i estar bé, no cobreix aquestes necessitats).

- fer un gran edifici que aplegui els creients de Sant Boi i municipis de la desembocadura del sud del Llobregat, evitaria construir-ne d'altres i per tant el problema que s'ha generat en altres indrets es reduiria a un sol lloc.

-un acte que es duu a terme aquí a la mesquita de Sant Boi, és que cada diumenge es realitza un sopar grupal, jo l'incorporaria també a la meva mesquita.

-he pensat en un edifici mesquita per a tota la comunitat musulmana santboiana i dels voltants comarcals, per la qual cosa havia de ser un edifici gran de capacitat, i no pas un dels múltiples oratoris que hi ha actualment, i que no podem qualificar de mesquita.

-per necessitats d'espai, i accés múltiple calia situar l'edifici a les afores, en un indret com els polígons industrials.

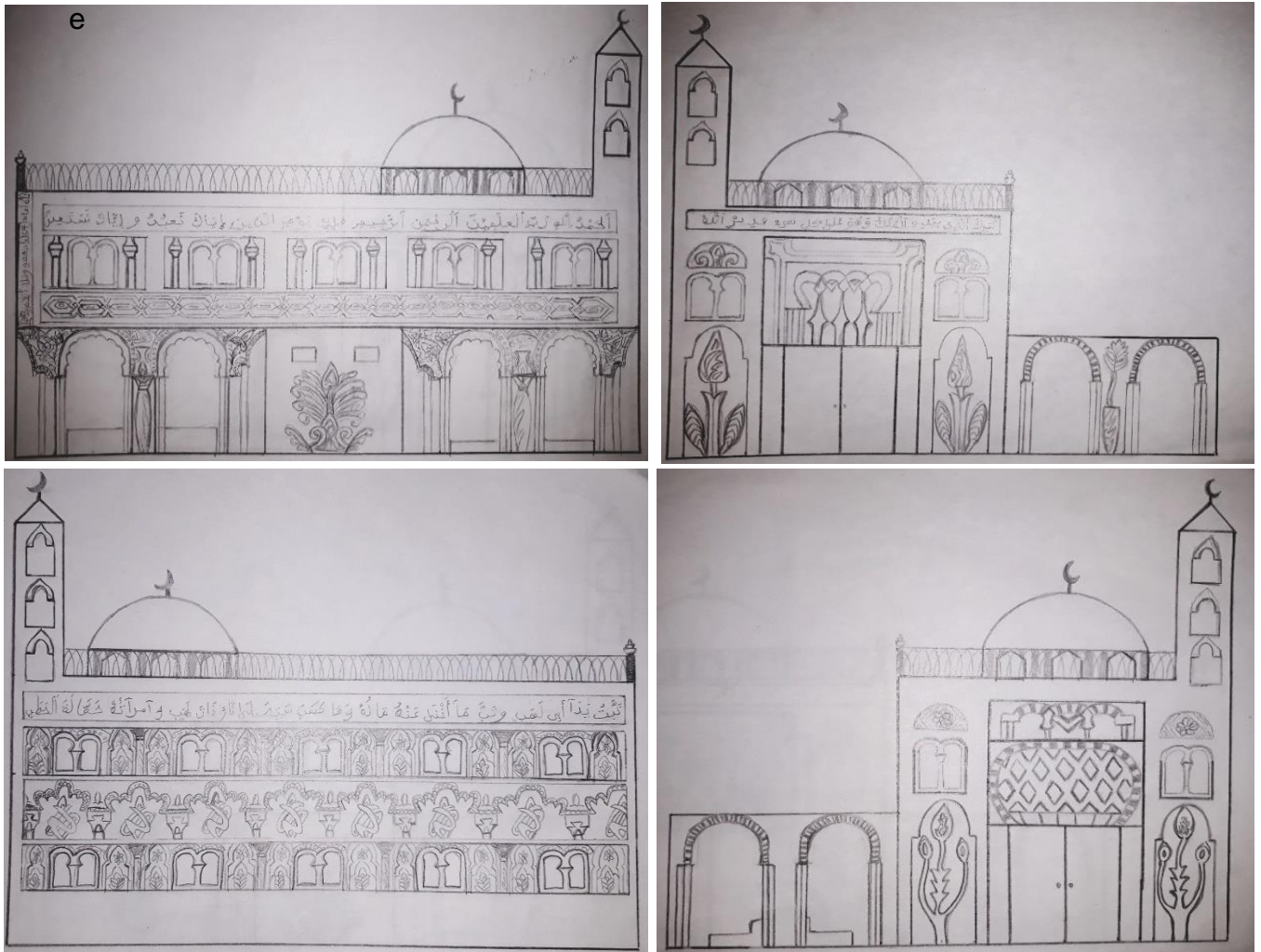
-aquest aïllament evitaria problemes amb els veïns com ha passat en altres casos.

- a nivell personal he descobert els grans entrebancs per a poder accedir a documentació oficial i pública que hauria d'estar més fàcilment a l'abast dels ciutadans (projecte arquitectònic de la mesquita de Cornellà, que no he pogut arribar a tenir a les meves mans).

-respectant les lleis catalanes crec que el material alcorànic i les pregaries fóra adient tenir-ho i fer-ho en català, castellà i àrab. En aquesta línia he fet decoració epigràfica en les tres llengües i en grafia musulmana i llatina.

- m'ha semblat bona la idea que s'ha dut a terme a *l'Església parroquial de Sain Lambert de Gilly*, on deixen resar als musulmans a la seva parròquia, perquè s'han quedat sense mesquita. Jo el que faria és facilitar als no-musulmans l'entrada a la nostra mesquita i descobrir com es fan les oracions, les xerrades, i altres aspectes de la religió musulmana.

Un cop he acabat el meu projecte puc dir que realment m'ha ajudat a entendre més el món de l'arquitectura que tant em cridava l'atenció, he pogut aprendre moltes coses de l'Art Musulmà i l'Art Andalusí, fins i tot he pogut crear el meu propi projecte de mesquita, que des d'un principi era el meu objectiu, pel que em sento orgullós.

Aquests són els plànols de la meua mesquita, on es poden observar totes les característiques necessàries per ser una mesquita andalusí, per tant penso que he tingut èxit. També he pogut comprovar que fer un projecte de mesquita no és gens fàcil, però si tingués l'oportunitat de tornar a triar, sense dubte, triaria una altra vegada aquest mateix tema, m'ha semblat un projecte molt interessant i del qual he gaudit molt.

12. Bibliografia

Origen de l'islam, informació extreta de :

https://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Cronolog%C3%ADa_de_al-%C3%81ndalus

Autor: Collins Roger

Data: 12/04/2011

Característiques de l'Art andalusí, informació extreta de :

<http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0158568.xml>

Autor: Camps Gabriel

Data: 08/01/2009

Parts d'una mesquita, informació sintetitzada a partir de :

- <https://ca.wikipedia.org/wiki/Mesquita>
Autor: Guichard, Pierre
Data: 23/06/2007
- <http://www.fuenterrebollo.com/Heraldica-Piedra/cordoba-mezquita-interior.html>
Autors: Montaner Frutos Alberto i Boix Jovaní Alfonso.
Data: 28/10/2013
- <http://www.panoramio.com/photo/22841004>
Autor: El Hour, Rachid
Data: 09/12/2005

Origen i tipus de mesquita, informació extreta de

[:http://lineaserpentinata.blogspot.com.es/2009/11/tipos-de-mezquitas.html](http://lineaserpentinata.blogspot.com.es/2009/11/tipos-de-mezquitas.html) | de

[:http://www.voyagesphotosmanu.com/mezquita.html](http://www.voyagesphotosmanu.com/mezquita.html)

Autors: Orlandis, José i Donner, F.M.G.

Data: 03/07/2014

L'islam a Espanya i a Catalunya, informació sintetitzada a partir de:

http://www.elconfidencial.com/espana/2016-08-08/islam-espana-musulmanes-coran-ramadan_1242782/ | de:

<http://www.alertadigital.com/2016/02/09/benvinguts-al-califat-el-numero-de-musulmanes-en-cataluna-crece-casi-un-veinte-por-ciento-en-4-anos/>

Autors: Hayt, Franz , Iliffe, John i Lagardère, Vincent.

Data: 16/09/2004

Particularitat islàmica del baix Llobregat, informació extreta de:

www.raco.cat/index.php/Materials/article/download/

l'Església parroquial de Sain Lambert de Gilly, informació extreta de :

<http://sanluisespolon.blogspot.com.es/2010/08/un-templo-catolico-belga-se-transforma.html>

Autor: Jorge Calderon

Data: 28/05/2010

Llibres

BORRÁS, Gonzalo: El Arte mudéjar. Madrid: Historia 16, 1991 a Cuadernos de Arte Español, nº 7

CHORDÀ, Frederic: Aprendiendo a mirar el arte. Zaragoza: Gobierno de Aragón y Diputación de Zaragoza, 1993

GRUPO ÁGORA: Arte. Una visión integradora, 1. Madrid: Akal, 1991.

MEDINA, Pedro: Història de l'Art. Barcelona: Columna, 1995

RIPOLL LÓPEZ, Gisela: Arquitectura visigótica. Madrid: Historia 16, 1993 a Cuadernos de Arte Español, nº 99

SUREDA, Joan: La Edad Media. Bizancio, Islam, de Roma al Prerrománico.

Barcelona: Planeta, 1991 a MILICUA, Joan (dir.): Historia Universal del Arte, vol. III

13. Annexos

